

Restaurátorská dokumentace

Pomník zastřelených občanů v Pusté Kamenici

Vypracoval: Marek Laška
Borová 2024

Obsah

1.	Základní informace o objektu	3
1.1	Lokalizace památky:	3
1.2	Údaje o památce	3
1.3	Údaje o akci	3
2.	Popis díla	4
3.	Restaurátorský průzkum.....	4
3.1	Vizuální průzkum	4
3.2	Závěr - druhy a popis jednotlivých poškození.....	4
4.	Vyhodnocení průzkumu a koncepce restaurování.....	5
5.	Průběh restaurátorských prací	5
5.1	Čištění	5
5.2	Přesazení žulových částí	5
5.3	Spárování	5
5.4	Výměna textového pole a státního znaku	5
5.5	Výroba laviček a informační tabule.....	5
6.	Použité technologie a materiály	6
7.	Doporučený režim	6
8.	Fotodokumentace	7

1. Základní informace o objektu

1.1 Lokalizace památky:

Kraj:	Pardubický
Okres:	Svitavy
Obec:	Pustá Kamenice
Bližší určení místa:	místní část zvaná Pekelec
GPS souřadnice:	49.7541631N, 16.0687686E

1.2 Údaje o památce

Název památky:	Pomník zastřelených občanů v Pusté Kamenici
Klasifikace památky:	památkově chráněno
Rejstříkové číslo:	ÚSKP 37963/6-4811
Katalogové číslo:	1000149907
Autor:	neznámý
Datace:	1947
Materiál, technika:	spodní dvě řady schodů – kvádry ze štípané šedé žuly horní dvě řady stupňů – pemrlovaná šedá žula pylon – pemrlovaná šedá žula
Rozměry:	výška 380 cm, půdorysné rozměry 210 x 200 cm
Předchozí restaurátorské zásahy:	první úpravy již kolem roku 1960 restaurováno kolem roku 2000

1.3 Údaje o akci

Vlastník:	Obec Pustá Kamenice
Zadavatel:	Obec Pustá Kamenice
Zhotovitel:	MgA. Marek Laška

2. Popis díla

Na dvou stupních vyzděných z hrubých žulových kvádrů a dvou stupních opracovaných z téhož materiálu opracovaném pemrlováním, se nalézá cca 3 metry vysoký pylon. Zhruba ve dvou třetinách výšky je umístěna plastová imitace měděné tabulky s českým národním znakem (čtyři díly: na dvou protilehlých český dvouocasý lev, na dvou moravská orlice). Pod znakem je umístěna zřejmě mosazná deska s pěti jmény padlých. Kolem pomníku upravené prostranství s žulovou kostkovou dlažbou a jednoduché trubkové zábradlí.

3. Restaurátorský průzkum

Cílem bylo seznámení se s dílem, určení stavu památky před restaurováním a opravami, určení druhů poškození a odhad pravděpodobných příčin, které poškození způsobily, materiálové složení a vytipování materiálů a technologii vhodných pro restaurátorské a opravné zásahy.

3.1 Vizuální průzkum

Povrch kamene je znečištěn prachem a jinými nečistotami z ovzduší. Pomník je na většině plochy pokryt biologickým napadením mechy, řasami a lišejníky. Spáry jsou většinou dožilé, místy chybí zcela, proto jsou některé kameny ve stupních uvolněny. Deska se státním znakem není původní, pochází z opravy krátce po roce 2000. Původní znak byl menší a umístěn v horní partii pylonu – viz obrazová příloha. Deska z mosazi také není původní, čitelnost jmen není ideální, jelikož dochází k oxidaci kovu. Nevzhledně působí okolní zábradlí, které nemá funkční využití. Využití také nemá stožár na vlajku, který také podléhá korozi. Dlažba ze žulových kostek je místy propadlá, evidentně se špatným podložím.

3.2 Závěr - druhy a popis jednotlivých poškození

- Celkové pokrytí povrchu prachem a biologické napadení téměř na celém povrchu.
- Dožilé spárování, lokálně zcela chybí.
- Státní znak je plastový, novodobý a jeho velikost ani umístění neodpovídá původnímu stavu.
- Mosazná deska se jmény padlých není původní a jména jsou špatně čitelná.
- Dlažba ze žuly v blízkosti pomníku je místy propadlá. Celkově je nevzhledná.
- Nefunkční a nevzhledné zábradlí z ocelových trubek okolo pomníku.
- Nevyužívaný a korodující stožár na vlajku.

4. Vyhodnocení průzkumu a koncepce restaurování

Pomníku by bylo vhodné vrátit zpět jeho původní podobu, nebo se tomu aspoň přiblížit. Bylo by vhodné demontovat desku i znak a nahradit jej kopiemi původních. Kámen je nutné na celém povrchu očistit, obnovit spárování a předláždít nejbližší okolí pomníku. Bylo by také vhodné odstranit nepoužívané zábradlí a stožár. Vzhledem k vzdálenosti tohoto pietního místa od obce, navrhuji doplnit prostor o dvě lavičky, které návštěvníci rádi využijí. Doplnění pietního místa o informační tabuli.

5. Průběh restaurátorských prací

5.1 Čištění

V rámci této části je vhodné zmínit, že nejdříve bylo odstraněno jednoduché trubkové zábradlí se stožárem na vlajku.

Nejdříve došlo k vyčištění celého památníku od biologického napadení za pomoci vodního tlakového přístroje. Pro odstranění zčernalého povrchu a sjednocení barevnosti byla použita metoda mikropískování.

5.2 Přesazení žulových částí

Žulová dlažba kolem pomníku byla uložena pouze do hlíny. Obruby byly vyjmuty a přesazeny do betonového lože, kostky byly uloženy do jemného šterku. Dlažba byla na základě záměru mírně zvětšena, aby vytvořila půdorysně čtverec jako půdorys samotného pomníku. Přesazení nesoudržných kamenů ve schodových stupních do nového maltového lože.

5.3 Spárování

Ve většině míst byla spára dožilá a byla nahrazena novou minerální směsí na bázi vápna a cementu.

5.4 Výměna textového pole a státního znaku

Po domluvě s odborníky s NPÚ a na základě záměru bylo přistoupeno k vytvoření nové nápisové desky podle historických pramenů. Vytvořená byla černá skleněná nápisová deska s vypískovanými jmény padlých a menší nápisová deska s větou „ŽALUJEME VÁM VŠEM I BOHU.“ Dále byl z mosazi vytvořen československý malý státní znak.

5.5 Výroba laviček a informační tabule

Lavičky byly vyrobeny podle návrhu z žulových pemrlovaných kvádrů, na které jsou připevněny akátové trámky. Natřena olejovým nátěrem. Informační tabule je vyrobená z akátového dřeva.

6. Použité technologie a materiály

- **Čištění:** tlaková myčka
mikropískovačka - Cobra M, hnědý korund 180,
max. tlak do 3 baru
- **přesazení žulových částí:** žulové kostky a obruby, beton, drť 4-8,
pytlovaná univerzální malta K01
- **Spárování:** pytlovaná malta univerzální K01,
jemný písek a šedý portlandský cement
- **Výměna textového pole:** černé sklo s vypískovaným textem, šrouby,
podložky
- **Výměna státního znaku:** mosazný znak, lepidlo mamut
- **Výroba laviček a tabule:** pemrlované žulové kvádry, akátové trámy, vruty,
olejová barva Astraxil (oliva)

7. Doporučený režim

Každoroční kontrola vzrostlé vegetace, nápisových desek a dřevěných částí.

Alespoň jednou za pět let omýt od vegetačního osídlení.

Zvážit možnost ochrany povrchu pomníku proti biologickému napadení aplikací fotokatalytické vrstvy.

8. Fotodokumentace

Obrázek 1: Celkový pohled, stav před restaurováním.

Obrázek 2: Historická fotografie z roku 1947.

Obrázek 3: Historická fotografie, pohled na pomník z roku 1947.

Obrázek 4: Historická fotografie, pohled na pomník z roku 1960.

Obrázek 5: Celkový pohled, stav po odstranění trubkového zábradlí.

Obrázek 6: Detail přední strany pylonu, stav po odstranění plastového státního znaku a mosazné nápisové desky.

Obrázek 7: Detailní pohled na odspárovanou kamennou podezdívku a vyvrácené obruby.

Obrázek 8: Pohled na přezdívání štípaných kamenů ve schodové podezdívce.

Obrázek 9: Celkový pohled na částečné očištění od biologického osídlení.

Obrázek 10: Přední pohled na částečné opískování od černého depozitu.

Obrázek 11: Zadní pohled, stav po očištění.

Obrázek 12: Celkový zadní pohled na nový výkop pro nové podloží pod dlažbu a obruby.

Obrázek 13: Pohled na obruby uložené do betonu a jemnou drť pod dlažbu.

Obrázek 14: Dvě nové lavičky kolem pomníku z žuly a akátu.

Obrázek 15: Detail nápisového pole, stav po restaurování.

Obrázek 16: Celkový čelní pohled, stav po restaurování.

Obrázek 17: Celkový boční pohled, stav po restaurování.

Obrázek 18: Celkový zadní pohled, stav po restaurování.

Obrázek 19: Celkový čelní pohled, stav po restaurování.

Obrázek 20: Informační tabule k památnému místu.